

Stichting Landelijk
Ongedocumenteerden
Steunpunt

Driejaren plan van LOS

Verbeteren Maatschappelijke en Politieke Impact

I. Algemene gegevens

Aanvragende instelling

Naam: Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt (LOS)
Adres: Kanaalstraat 243
Postcode/Plaats: 3531 CJ Utrecht
Telefoonnummer: 030 2990222
Website: www.stichtinglos.nl
Giro/banknummer: 9552448
Rechtspersoon: Stichting, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel op 3-4-2003 onder nummer 30187641 Stichting, opgericht in 2003
Aantal stafleden: 3

Contactpersoon

Naam: Mw. Trudy Timmer
Functie: Directeur
Telefoonnummer: 030 2990222
Bereikbaar op (dagen): maandag t/m vrijdag (wisselend)
E-mail: trudy.timmer@stichtinglos.nl

Doelstelling van de organisatie

LOS (Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt) zet zich in voor de (collectieve) belangen van migranten zonder verblijfsvergunning in ons land. Daarbij baseert LOS zich op artikel 25 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens¹. Op grond van dit artikel heeft een ieder recht op eten, kleding en onderdak.

In het kader van deze doelstelling treedt LOS op als pleitbezorger voor de naleving van de basisrechten van deze ongedocumenteerden richting overheid, politiek en de Nederlandse samenleving als geheel en ondersteunt LOS beroepsbeoefenaren en organisaties die opvang, ondersteuning en begeleiding bieden aan migranten zonder verblijfsvergunning.

Om dit te realiseren richt LOS zich op het verzamelen, vergroten en verspreiden van kennis over de rechten van ongedocumenteerden en hun feitelijke positie in onze samenleving. Daarmee treedt LOS actief op richting overheid en media in het kader van beleidsbeïnvloeding en beeldvorming rond ongedocumenteerden en adviseert het LOS beroepsbeoefenaren en organisaties die zich bezighouden met de feitelijke hulpverlening aan deze migranten. Ook spant LOS zich actief in voor het bevorderen van de samenwerking tussen deze partijen en het creëren van een sterk netwerk dat bijdraagt aan de verbetering van de positie van ongedocumenteerden in Nederland.

Doelgroep van de organisatie

De doelgroep van LOS zijn de ongedocumenteerden. Door het faciliteren van reguliere en particuliere hulpverleningsorganisaties en migranten (zelf)organisaties, die volwassenen en kinderen zonder verblijfsvergunning ondersteunen komt het werk van LOS ten goede aan ongedocumenteerden.

Het werkgebied van de LOS is Nederland.

LOS is een projectorganisatie zonder structurele (overheids-)subsidie.

II. Driejarenplan 2014-2016

De komende drie jaren.

Inzet van LOS voor de komende drie jaren blijft het verbeteren van de positie van ongedocumenteerden d.m.v. een grotere zichtbaarheid in het maatschappelijke en politieke debat. We doen dat door in onze reguliere werkzaamheden onze omgang met nieuws uit media en politiek te actualiseren, en door projecten te initiëren waarbij we meer inzetten op het zelf creëren van nieuws. Op deze manier bereiken we een brede maatschappelijke groep en werken we aan het mobiliseren van de publieke opinie om uiteindelijk gezamenlijk beleidsverandering ten gunste van de doelgroep ongedocumenteerden te kunnen bewerkstelligen.

¹ Dit artikel luidt: *Een ieder heeft recht op een levensstandaard, die hoog genoeg is voor de gezondheid en het welzijn van zichzelf en zijn gezin, waaronder inbegrepen voeding, kleding, huisvesting en geneeskundige verzorging en de noodzakelijke sociale diensten, alsmede het recht op voorziening in geval van werkloosheid ziekte, invaliditeit, overlijden van de echtgenoot, ouderdom of een ander gemis aan bestaansmiddelen, ontstaan ten gevolge van omstandigheden onafhankelijk van zijn wil.*

Moeder en kind hebben recht op bijzondere zorg en bijstand. Alle kinderen, al dan niet wettig, zullen dezelfde sociale bescherming genieten.

Ongedocumenteerden

Naar schatting van het WODC (Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatie Centrum van het Ministerie van Justitie) verbleven in Nederland in 2009 ongeveer 97.000 mensen zonder verblijfsvergunning². Volgens ditzelfde onderzoek was 1/3 vrouw en bevond 2/3 van de mensen zonder verblijfsvergunning zich een jaar eerder nog in de asielprocedure. Tien procent van de ongedocumenteerden is jonger dan 40 jaar.

Actualiteit

Migranten komen niet naar Nederland om hier zonder verblijfsvergunning te overleven. Ze hopen hier een normaal leven op te bouwen. Ongedocumenteerden besteden dan ook veel energie, tijd en geld aan pogingen om een verblijfsvergunning te bemachtigen. Dat is in de afgelopen jaren steeds moeilijker geworden. Het asielbeleid wordt voortdurend aangescherpt, toelating voor gezinsleden is moeilijker geworden, toelating om humanitaire redenen (medische gronden, buitenschuld, schrijnendheid) lukt nog maar sporadisch. Bovendien zijn er meer mogelijkheden gecreëerd om een eerder verleende vergunning niet te verlengen of in te trekken, bijvoorbeeld wanneer een asieland weer als 'veilig' bestempeld wordt, vanwege verbreking van een relatie of vanwege een strafblad. Het gevolg van het aangescherpte toelatingsbeleid is dat migranten zélf er vaak van overtuigd zijn dat ze om allerlei redenen niet terug kunnen keren, maar dat zij tegelijk nauwelijks kans meer hebben om legaal te worden.

Rechten op voorzieningen zijn ingeperkt, opsporingsbeleid is aangescherpt. Ongedocumenteerden kunnen geen sofi (BSN-)nummer meer krijgen en daardoor ook niet wit werken. Door de invoering van de Koppelingswet kunnen ongedocumenteerden slechts aanspraak maken op medisch noodzakelijke zorg, onderwijs voor minderjarigen, en rechtsbijstand. Zij komen niet in aanmerking voor andere voorzieningen. Dat geldt ook voor migranten die nog in een reguliere toelatingsprocedure zitten. Bovendien zijn er nog andere maatregelen door de rijksoverheid getroffen die het leven in de illegaliteit bemoeilijken, zoals de wet op de (uitgebreide) identificatieplicht, de intensivering van de controles op illegaal verblijf en illegale arbeid, de toepassing van vreemdelingendetentie, en de strafbaarstelling van verblijf met een inreisverbod – in de toekomst uit te breiden tot strafbaarstelling van ieder illegaal verblijf.

Tenslotte: een ernstige bedreiging voor de positie van ongedocumenteerden is gelegen in de kortingen op de vergoedingen voor gefinancierde rechtsbijstand in vreemdelingenzaken. Een regeling die de regering bezig is door te voeren, waardoor het voor ongedocumenteerden in veel gevallen onmogelijk zal worden om goede rechtsbijstand te krijgen.

Rol van LOS

LOS heeft sinds 2003 hulporganisaties ondersteund die te maken hebben met migranten zonder verblijfsvergunning. Op basis van goede contacten met het veld, en voortdurende studie, is kennis opgebouwd over de rechten van migranten zonder verblijfsvergunning, de mogelijkheden voor legalisering en de controlemaatregelen die de overheid toepast. Er is een omvangrijk netwerk met lokale partners en landelijke organisaties ontwikkeld.

Voor hulpverlenende instellingen is LOS de organisatie waar zij hulp vragen voor praktische en beleidsmatige kwesties. De website www.stichtingLOS.nl wordt goed gevonden door allerlei soorten hulpvragers, en LOS blijft een bron van kennis via mail en telefoon. Sinds 2012 is de website en de nieuwsbrief sterk verbeterd, waardoor deze kennis beter toegankelijk is voor het veld.

² Peter G.M. van der Heijden, Maarten Cruyff, Ger H.C. van Gils: *Schattingen illegaal in Nederland verblijvende vreemdelingen 2009*, Utrecht, 21 juni 2011 in opdracht van het WODC

Doordat het leven van migranten zonder verblijfsvergunning zich vooral in het verborgene afspeelt, worden de effecten van het vreemdelingenbeleid ook maar door een beperkte groep betrokkenen gevoeld. LOS hoort dagelijks de verhalen en vragen van mensen die in de knel gekomen zijn. We beantwoorden deze vragen zo goed mogelijk, maar vanwege het restrictieve overheidsbeleid geven de antwoorden vaak weinig hoopvolle perspectieven voor de doelgroep.

Voor het verbeteren van de positie van ongedocumenteerden is beleidsverandering noodzakelijk. Dat geldt zowel op het gebied van basisrechten, legaliseringsmogelijkheden, als de controlemaatregelen van de overheid. LOS zal haar kennis over de leefomstandigheden van ongedocumenteerden de komende jaren inzetten om geïnteresseerde burgers, media, en politici te informeren. Daarvoor zullen we vooral nieuwe media inzetten. Op deze manier hopen we de publieke opinie te mobiliseren om gezamenlijk beleidsverandering ten gunste van de doelgroep te kunnen realiseren.

LOS legt zich de komende jaren toe om snel en inhoudelijk te reageren op juridische, politieke en maatschappelijke ontwikkelingen. Hierbij zullen we vooral gebruik maken van nieuwe communicatiemiddelen waarmee een snelle reactie mogelijk is, zoals Twitter. Deze hebben de afgelopen paar jaar aan belang gewonnen. Onze nieuwsbrief die eens per twee weken uitkomt, is daarvoor niet geschikt: het is een te statische vorm die bovendien gericht is op een beperkt aantal geïnformeerde abonnees.

We verwachten met de nieuwe media een betere positie in het publieke debat te kunnen veroveren, waardoor LOS meer impact heeft op de meningsvorming van moderne politici en betrokken burgers.

Bovendien zal LOS meer investeren in onderzoek door het betrekken van studenten en stagiairs bij het werk van LOS. Door onderzoek en publicaties maakt LOS zichzelf meer zichtbaar in het maatschappelijke en politieke debat met een eigen, goed onderbouwde inbreng.

Het werk van LOS beschrijven we in twee onderdelen:

Het reguliere werk van LOS

Het projectenwerk, waarbij we ons vooral richten op onderzoek ten behoeve van beleidsbeïnvloeding.

Regulier werk van LOS

Voor het reguliere werk, gaan we ons in de komende jaren toeleggen op snelle inhoudelijke reacties op ontwikkelingen die ongedocumenteerden aangaan.

Algemeen

We delen ons werk op de volgende manier in:

Helpdesk voor organisaties die te maken hebben met ongedocumenteerden:

- dagelijks bijhouden van nieuws
- website bijhouden
- dagelijkse reactie op het nieuws (via Twitter en /of Facebook en/ of LinkedIn), zoveel mogelijk vanuit de bestaande projecten en thema's van LOS
- beantwoorden van toenemende telefonische en mailvragen
- nieuwsbrief maken

Netwerk versterken

- organisatie van algemene netwerkbijeenkomsten en bijeenkomsten rondom politiek relevante thema's
- aanwezigheid bij relevante bijeenkomsten van dit netwerk,

- presentaties verzorgen bij instellingen en onderwijssetting
- het bijwonen van politieke debatten
- behartigen van belangen van ongedocumenteerden

Beleidsbeïnvloeding:

- voorbereiden en ondersteunen onderzoek van anderen (stagiairs, studenten), aansluitend bij de al bekende thema's waar LOS zich mee bezighoudt
- schrijven artikelen op basis van eigen onderzoek en onderzoek van studenten, aansluitend bij de al bekende thema's waar LOS zich mee bezighoudt

Lobby/ communicatie:

- zie boven: snelle reacties naar politici en media en geïnteresseerden (gebeurt nu in de vorm van een nieuwsbrief, wordt dan meer via Twitter en/of Facebook en/of LinkedIn)
- lobby direct (zal toenemen naar aanleiding van het gebruik van nieuwe media), zoveel mogelijk vanuit de al bestaande thema's van LOS.

Inhoudelijk trachten we een evenwichtige verdeling op de drie gebieden te realiseren: basisrechten van ongedocumenteerden, legaliseringsmogelijkheden en de gevolgen van controlemaatregelen voor de doelgroep. Dit betreft vooral onze selectie van onderzoeksonderwerpen omdat we daarin het beste kunnen sturen. Maar ook wat betreft verspreiding van nieuws zullen we zoveel mogelijk ook onderwerpen die minder in de publieke belangstelling staan, onder de aandacht te brengen.

Vorbereiding bijstelling werkwijze

Om ons voor te bereiden op deze bijgestelde werkwijze worden de volgende activiteiten ondernomen:

- Vorbereiding gebruik nieuwe media door deskundigheidsbevordering voor het 'gebruik van social media'. Dit vereist ook aanpassingen in onze werkwijze. Dagelijks zal één van onze medewerkers verantwoordelijk worden voor het bijhouden van het nieuws en het reageren op berichten over de doelgroep die via de 'snelle, nieuwe media' verspreid worden, waarbij we met name denken aan Twitter, Facebook en LinkedIn. Middels LinkedIn zal bovendien het initiatief worden genomen om (groeps)discussies te starten ten aanzien van specifieke onderwerpen om zo beter op de publieke opinie te kunnen inspelen. Om zoveel mogelijk effect te kunnen generen zullen we ons richten op een veelomvattende lijst met volgers voor Twitter, een uitgebreid LinkedIn netwerk en bovendien zullen we onze Facebook vrienden actiever betrekken. We richten ons hierbij vooral op politici en media. Bij de start van de nieuwe werkwijze zal een keuze gemaakt worden uit de bovengenoemde social media mogelijkheden.
- Vorbereiding inhoudelijke reacties LOS: interne afspraken over onze positie in het debat. Hiervoor zullen we regelmatige interne visiebijeenkomsten organiseren om onze mening aan te scherpen, waar nodig zullen we hierbij (praktijk-)deskundigen uitnodigen.
- Aanpassingen in het systeem van abonnees op de nieuwsbrief. De al 10 jaar bestaande nieuwsbrief heeft afgelopen jaar een nieuw uiterlijk gekregen. De teksten verwijzen naar digitale bronnen. De verschijningsfrequentie en de stijl zijn niet gewijzigd. Dat zal in de komende jaren wel gebeuren. We zetten hierbij in op een zo snel mogelijk inhoudelijke reactie op nieuwe ontwikkelingen wat betreft jurisprudentie en beleid, gericht op de hulpverleners.
- Aanpassingen in onze kantoorinventaris. De huidige computers zijn grotendeels verouderd en vertonen veel storingen. Voor snelle reacties en een flexibeler werkwijze moeten we investeren in betere en snellere computers en in een wifi-netwerk.

Projecten van LOS

Voor onderdeel onderzoeksprojecten, sluiten we vooral aan bij al bestaande thema's en samenwerkingsverbanden van LOS zoals het Meldpunt Vreemdelingendetentie, de Coalitie tegen Strafbaarstelling, de website iLegalevrouw.nl, het Breed Medisch Overleg en de noodopvangen i.s.m. het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning.

We zijn voornemens de volgende projecten in de komende jaren te continueren of te initiëren en uit te voeren;

Project Meldpunt Vreemdelingendetentie en onderliggende projecten

Het Meldpunt Vreemdelingendetentie is een groot project en inmiddels een basistaak van LOS vanuit een van de drie gebieden namelijk controle en detentie. Het Meldpunt heeft een gratis telefoonlijn voor vreemdelingen in detentie, die zo gemakkelijk contact kunnen hebben over misstanden die zij ervaren. Een stagiair is 4 dagen in de week beschikbaar voor het beantwoorden van deze telefoontjes, het verzorgen van de registratie, mogelijk klacht opvolgen in samenwerking met advocatuur, en de verslaglegging hiervan. Een projectmedewerker van LOS ondersteunt deze stagiair.

Voor het Meldpunt Vreemdelingendetentie plannen we bovendien twee onderliggende onderzoeksprojecten:

- **bijhouden knelpunten medische zorg.** Gezien het hoge aantal meldingen dat het Meldpunt ontvangt over de toegang tot en de kwaliteit van de medische zorg, zal dit onderwerp punt van aandacht blijven. Momenteel wordt er in samenwerking met Dokters van de Wereld en Amnesty International onderzoek gedaan naar de knelpunten binnen de medische zorg. De verwachting is dat dit onderzoek zich ook over (een deel van) 2014 zal uitstrekken.
- **onderzoek rechtspositie ongedocumenteerden bij uitzettingen** Het Meldpunt ontvangt steeds vaker meldingen omtrent misstanden ten aanzien van de wijze waarop de uitzettingen plaatsvinden. De stagiair van het Meldpunt zal worden gevraagd om deze verhalen te bundelen en bovendien om de (Europese)regelgeving omtrent de wijze van uitzetting uiteen te zetten om zo advocaten handvatten te bieden om hierover te klagen. Hiervan doen we verslag via een publicatie in een juridisch vakblad.

Project voor Coalitie tegen strafbaarstelling

LOS heeft plannen voor de oprichting van een 'illegalenbond' in samenwerking met de coalitie tegen strafbaarstelling. Doel van deze illegalenbond is enerzijds het bieden van een verzekering voor ongedocumenteerden tegen de boetes voor illegaal verblijf, en anderzijds kan deze mogelijk de stem worden van ongedocumenteerden in Nederland. We zullen hierbij ook NGO's en kerken betrekken. De plannen hiervoor worden momenteel verder uitgewerkt.

Project voor Vrouwen zonder verblijfsvergunning

Al enkele jaren onderhoudt LOS de website iLegalevrouw.nl en verzendt zij een tweewekelijkse nieuwsbrief aan vrouwenorganisaties. Op dit moment zijn we voor deze doelgroep bezig met de voorbereiding van een apart project '**huiselijk geweld tegen ongedocumenteerde vrouwen**'. Wij starten in 2014 met dit project. We zetten hierbij in op versterking van de weerbaarheid van ongedocumenteerde vrouwen, en ondersteuning van de vrouwenopvang in de omgang met deze doelgroep.

Project voor Breed Medisch Overleg

Voor het Breed Medisch Overleg stellen we in samenwerking met Dokters van de Wereld een speerpunt vast voor de komende jaren.

Project voor Noodopvangen en Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning

LOS voert het secretariaat van het Platform Migranten zonder Verblijfsvergunning. Het aantal hulpverlenende organisaties is de afgelopen jaren afgenomen, mede omdat de financiering daarvoor terugliep. De nog bestaande noodopvangen zijn overbelast en onder-gefinancierd. Wel is er meer publieke belangstelling, en ontstaan nieuwe gelegenheidsinitiatieven. Deze lijken echter weinig duurzaam. LOS zal in de komende jaren onderzoeken welke steun de bestaande noodopvangen nodig hebben. We denken daarbij voorlopig aan een **cliënten-volgsysteem**, vergelijkbaar met het systeem wat vluchtelingenwerk al heeft. Het belang van een landelijk cliënten-volgsysteem is dat we beter gefundeerd informatie kunnen geven over de mensen die door noodopvangen geholpen worden (aantallen, nationaliteit, duur van de begeleiding, resultaat en dergelijke). Hiervoor zoeken we samenwerking met studenten.

Publiciteit en verspreiding van de eindproducten Onderdeel A en B

LOS zal haar visie op politieke en maatschappelijke ontwikkelingen die invloed hebben op het leven van ongedocumenteerden op verschillende wijzen onder de aandacht brengen van een zo breed mogelijke groep:

- De nieuwe aanpak wordt zichtbaar in de website van LOS en de vorm van de nieuwsdistributie
- Via digitale media wordt het netwerk van LOS (reguliere en particuliere hulpverleningsorganisaties en migrantenzelforganisaties) actueel geïnformeerd over interessant nieuws met betrekking tot ongedocumenteerden en de mening van LOS daarover
- Via diverse publieke en moderne media worden onderzoeksrapporten bekend gemaakt.

De subsidiegevers van LOS zullen zowel worden benoemd op de website van LOS als in de publicaties die de komende drie jaar zullen verschijnen. Daarnaast wordt de logo's van de fondsen opgenomen in de jaarverslagen van LOS.

Evaluatie

Het werk van LOS wordt op twee manieren geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Het reguliere werk van LOS:

- De subsidiegevers worden jaarlijks uitgenodigd voor een overleg over de voortgang van het werk van LOS
- Een klankbordgroep wordt samengesteld met als taak een permanente evaluatie.
- Een evaluatie vindt plaats in het voorjaar van 2016. Hiervan wordt schriftelijk verslag gedaan.
- Jaarlijks, te starten in het eerste kwartaal van 2015 ontvangen de subsidiegevers een inhoudelijke en financiële verantwoording.

Projecten van LOS:

- Per project wordt de evaluatie apart beschreven in het projectplan.
- Voor de onderzoeksprojecten wordt per onderzoek een Klankbordgroep samengesteld. Taak, functie en frequentie wordt beschreven in het plan betreffende het onderzoeksproject.

III. Financiering

Een meerjaren begroting is in een aparte bijlage bijgevoegd.